

Právo a judikatúra v praxi

12 | 2025

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. K procesnej spôsobilosti organizačných jednotiek v pracovnom práve**
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 615/2024 zo dňa 11. 3. 2025
- 2. K následkom neuvedenia dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode v rozpore s § 60 ods. 2 ZP**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 138/2025 zo dňa 27. 2. 2025
- 3. Očakávanie spojenia vecí o náhradu mzdy a o neplatnosť skončenia pracovného pomeru nie je ospravedliteľným dôvodom pre nevyjadrenie sa k žalobe**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 105/2025 zo dňa 11. 3. 2025
- 4. Nájomná zmluva na dobu určitú s možnosťou jej opakovaného predlžovania jednostranným úkonom zo strany nájomcu a možnosť jej ukončenia**
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2024 zo dňa 13. 3. 2025
- 5. Technická porucha vozidla ako ospravedliteľný dôvod pre zmeškanie pojednávania**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 239/2025 zo dňa 29. 4. 2025
- 6. Zmena názoru súdu na to, kto nesie dôkazné bremeno a včasné nenavrnutie dôkazného prostriedku**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 377/2025 zo dňa 7. 8. 2025
- 7. Obťažujúca komunikácia zo strany polície môže byť nesprávnym úradným postupom**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 228/2025 zo dňa 10. 4. 2025
- 8. K neodkladnému opatreniu spočívajúcemu v zákaze nakladať s vecou v súvislosti s konaním o nahradenie prejavu vôle z titulu zmluvy o zmluve budúcej**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 388/2025 zo dňa 17. 7. 2025
- 9. Názor, že účastníkmi konania o zabezpečovacom opatrení, ktoré sa týka majetku v BSM, nemusia byť obaja manželia, je ústavne akceptovateľný**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 345/2025 zo dňa 17. 6. 2025
- 10. Otázka posúdenia tvrdenia o „hrubom ohýbaní práva“ súdom ako hrubo urážlivého a sankcionovateľného poriadkovou pokutou**
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 49/2025 zo dňa 26. 3. 2025
- 11. K podmienke povinného zastúpenia advokátom, ak stranu/účastníka všetci oslovení advokáti odmietli**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 319/2025 zo dňa 28. 5. 2025
- 12. Vyčiarknutie zo zoznamu advokátov a otázka zániku plnomocenstva; materiálna stránka doručovania**
Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 48/2025 zo dňa 29. 4. 2025
- 13. K neúčinnosti kasačnej sťažnosti najskôr podanej na NSS elektronicky bez autorizácie a v lehote 10 dní doplnenej v listinnej forme na správnom súde**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 450/2025 zo dňa 26. 8. 2025
- 14. Samotné uznesenie o výške náhrady trov konania ako spôsobilý exekučný titul**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 219/2025 zo dňa 27. 3. 2025
- 15. K odvolaniu potenciálneho dediča proti uzneseniu o zastavení konania o určenie vlastníctva, ak bolo dedičské konanie zastavené pre nedostatok majetku**
Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 144/2025 zo dňa 11. 3. 2025

1. K procesnej spôsobilosti organizačných jednotiek v pracovnom práve

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 615/2024 zo dňa 11. 3. 2025

Anotácia:

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd s poukazom na príslušné ustanovenia Zákonníka práce, zákona o vysokých školách a štatútu sťažovateľky dospel k záveru, podľa ktorého fakulta ako organizačná jednotka verejnej vysokej školy (sťažovateľky) má právnu subjektivitu v pracovnoprávných vzťahoch, a tým aj procesnú subjektivitu v individuálnom pracovnom spore. Najvyšší súd vo všeobecnej rovine konštatoval, že k takémuto záveru dospel prostredníctvom jazykového a logického výkladu dotknutých ustanovení označených právnych aktov. V konaní pred všeobecnými súdmi bolo sporné posúdenie otázky, či fakulta ako organizačná jednotka sťažovateľky má procesnú subjektivitu.

Právna veta:

- I. Ústavnému súdu z jeho postavenia v zásade neprináleží akokoľvek korigovať výklad práva realizovaný všeobecnými súdmi (vrátane súdu najvyššieho), pretože jeho úlohou je primárne ochrana ústavnosti, a nie zákonnosti. Napriek tomu, že ústavný súd je pomerne zdržanlivý voči interpretačným záverom všeobecných súdov týkajúcim sa podústavného práva, táto zdržanlivosť nie je bezmedzná a jej hranice sa prelínajú aj so situáciou, v ktorej všeobecné súdy prekročia rámec možnej (zmyslupnej) interpretácie normatívneho textu a dopustia sa výkladového excesu s konzekvenciou následného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru). O takýto prípad ide aj vtedy, ak orgány aplikácie práva síce aplikujú všeobecne prípustné interpretačné metódy (jazykový a logický výklad), ale tieto použijú nesprávne.
- II. Vybočenie z týchto hraníc sa sprítomnilo aj v napadnutom uznesení najvyššieho súdu, keď najvyšší súd interpretoval zákonom ustanovené podmienky prenosu pracovnoprávnej subjektivity na organizačnú jednotku právnickej osoby v rozpore s ich jasným jazykovým znením a úmyslom (racionálneho) zákonodarcu v jasne profilovanej osobitnej zákonnej úprave. Vo výsledku preto najvyšší súd presadil svoju vlastnú predstavu o spôsobe prenosu pracovnoprávnej subjektivity na organizačnú jednotku právnickej osoby, v dôsledku čoho vstúpil do priestoru, ktorý mu z jeho postavenia ako orgánu súdneho typu neprináleží.

Právna oblasť: Civilné procesné právo, Pracovné právo

Právny inštitút: Civilné konanie, Pracovno-právne spory

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 61, § 316
311/2001 Z. z. – § 7 ods. 2
131/2002 Z. z. – § 6 ods. 4

2. K následkom neuvedenia dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode v rozpore s § 60 ods. 2 ZP

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 138/2025 zo dňa 27. 2. 2025

Anotácia:

Sťažovateľ porušenie práva na spravodlivý proces vyvodil z toho, že krajský súd sa nezaoberal dôvodom skončenia pracovného pomeru, hoci preukázal, že nešlo o dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

Právna veta:

- I. Účelom povinného uvedenia dôvodu skončenia pracovného pomeru je ... zabezpečiť zamestnancovi vyššiu mieru právnej istoty na tom, aby mu aj v prípade skončenia pracovného pomeru dohodou bolo poskytnuté odstupné tak, ako predpokladá § 76 ods. 2 Zákonníka práce. Uzavretím dohody bez uvedenia dôvodu skončenia pracovného pomeru sa však zamestnanec svojho nároku na odstupné nezbavuje a aj napriek absencii uvedenia dôvodu skončenia pracovného pomeru mu tento nárok zostáva zachovaný. Preto nemožno dospieť k záveru, že tento osobitný účel má byť vynucovaný neprímeraným následkom neplatnosti dohody o skončení pracovného pomeru, ktorej hlavným prvkom je zhoda vôle zamestnanca a zamestnávateľa na skončení pracovného pomeru.
- II. Rozumne nemožno dospieť k záveru, že by takýto nedostatok dohody o skončení pracovného pomeru bolo možné posúdiť ako právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Nevyjadrenie dôvodu skončenia pracovného pomeru neodporuje obsahu a účelu zákona, ktorý umožňuje skončenie pracovného pomeru dohodou. V neuvedení dôvodu skončenia pracovného pomeru v dohode nemožno identifikovať ani rozpor s dobrými mravmi. Nie je dôvod na to, aby nedodržanie vedľajšej obsahovej náležitosti právneho úkonu, hoc aj v pracovnoprávnom vzťahu, bolo sankcionované neplatnosťou právneho úkonu, ktorý je prejavom zmluvnej voľnosti zamestnanca a zamestnávateľa.

Právna oblasť: Pracovné právo, Pracovné právo a personalistika, Riešenie pracovno – právnych sporov

Právny inštitút: Pracovno-právne spory, Nároky z neplatného rozviazania pracovného pomeru, Pracovný pomer, Skončenie pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 60, § 63 ods. 1 písm. a), b), c), f), § 76 ods. 2

3. Očakávanie spojenia vecí o náhradu mzdy a o neplatnosť skončenia pracovného pomeru nie je ospravedliteľným dôvodom pre nevyjadrenie sa k žalobe

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 105/2025 zo dňa 11. 3. 2025

Anotácia:

Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že došlo k porušeniu jej základných práv napadnutými uzneseniami, ktorými najvyšší súd odmietol a zamietol jej dovolania, pričom sa nevysporiadal s námietkou sťažovateľky o chybnom procesnom postupe všeobecných súdov spočívajúcom v nespojení súvisiacich konaní, čím jej odňal možnosť konať pred súdom.

Právna veta:

Skutočnosť, že sťažovateľka predpokladala a spoliehala sa, že dôjde k spojeniu súvisiacich vecí na spoločné konanie, čo bolo aj dôvodom, prečo nepodala v konaní vedenom žalobcom proti nej o náhradu mzdy v súdom stanovenej lehote vyjadrenie k žalobe, nie je ospravedliteľným dôvodom tak, ako ho má na mysli § 277 ods. 1 CSP.

Právna oblasť: Občianske právo, Civilné procesné právo

Právny inštitút: Civilné konanie, Rozhodnutie súdu, Rozsudok pre zmeškanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 277 ods. 1

4. Nájomná zmluva na dobu určitú s možnosťou jej opakovaného predlžovania jednostranným úkonom zo strany nájomcu a možnosť jej ukončenia

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2024 zo dňa 13. 3. 2025

Anotácia:

Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní pred všeobecnými súdmi bol sťažovateľ v postavení žalobcu v konaní o vypratanie nehnuteľností. Okresný súd žalobu zamietol. V konaní považoval za preukázané, že medzi právnym predchodcom sťažovateľa ako prenajímateľom a žalovanou s.r.o. bola uzatvorená nájomná zmluva, predmetom ktorej bol nájom nehnuteľností (rodinný dom s pozemkami). Z nájomnej zmluvy vyplýva, že bola uzatvorená na 10 rokov od 1. januára 2007. Prenajímateľ starší uzatvoril nájomnú zmluvu, v zastúpení jeho vnučkou.

Žalovaná, s.r.o. listom oznámila žalobcovi ako podielovému spoluvlastníkovi prenajatej nehnuteľnosti, že aj naďalej má záujem prenajať si predmetné nehnuteľnosti. Žalobca listom oznámil žalovanej, že v zmysle nájomnej zmluvy uzatvorenej pôvodným vlastníkom starším sa nájomný pomer vrátane opcie v zmysle čl. III. nájomnej zmluvy končí 1. januára 2020. Na predĺžení nájomnej zmluvy nemá záujem a žiadal, aby žalovaná predmet nájomu vypratala a nehnuteľnosť mu 2. januára 2020 odovzdala. Žalovaná mu následne oznámila, že jeho stanovisko neakceptuje, pretože na to je potrebný aj súhlas druhého spoluvlastníka. Podľa okresného súdu si žalovaná riadne uplatnila právo opcie, čím sa nájom predĺžil o tri roky.

Právna veta:

- I. Nájom na dobu určitú garantuje stranám trvanie nájmu po určitú dohodnutú dobu. O nájom dohodnutý na dobu určitú ide vtedy, ak je isté, že okamih ukončenia nastane a kedy nastane. O nájom na dobu určitú preto nepôjde v prípade, ak nie je zrejmé, či daný okamih nastane. Poznanie tohto okamihu je aj rozlišujúcim kritériom medzi nájmom na dobu určitú a dobu neurčitú. Nájom na dobu určitú je potom v istom zmysle privilegovaný v tom, že po dobu trvania nájmu nie je možné ho bez uvedenia dôvodu vypovedať (výpoveď z dohodnutých dôvodov je možná). Takúto ochranu má však len nájom, ktorý je skutočne obmedzený určitým trvaním, teda trvaním s určitým koncom. Nájom na dobu neurčitú, naopak, je možné vypovedať kedykoľvek (§ 677 Občianskeho zákonníka).
- II. V kontexte prejednávanej veci je zrejmé, že nájomca môže jednostranným prejavom vôle žiadať o neustále (opakované) predĺženie nájmu vždy o ďalšie tri roky. Možno pripustiť, že moment ukončenia nájmu nie je vôbec určitý a nie je vôbec isté, či tento moment nastane, ak nájomca bude neustále využívať právo jednostranne nájom predĺžiť. Preto by v tomto prípade mohlo ísť o nájomnú zmluvu na dobu neurčitú. Navyše, dôvod výpovede na strane prenajímateľa, ktorý predmetná nájomná zmluva obsahuje (neplatenie nájomného a užívanie nehnuteľnosti v rozpore s účelom zmluvy), nie je pre nájomcu žiadnym neprímeraným bremenom, naopak, ide o implicitnú povinnosť nájomcu. Preto takáto nájomná zmluva nemôže požívať ochranu charakteristickú pre nájom na dobu určitú, a to je nemožnosť jej výpovede bez uvedenia dôvodu (§ 677 Občianskeho zákonníka). Možno konštatovať, že námietka sťažovateľa, že nemožnosť ukončenia nájmu je pre neho neprímerane tvrdá a nespravodlivá, by mohla byť opodstatnená.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Právne úkony, Vlastnícke právo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 676, § 677

5. Technická porucha vozidla ako ospravedlniteľný dôvod pre zmeškanie pojednávania

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 239/2025 zo dňa 29. 4. 2025

Anotácia:

Žalobkyňa doručila okresnému súdu návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý odôvodnila tým, že jej právny zástupca sa pojednávania plánoval zúčastniť, ale pre technickú poruchu akumulátora motorového vozidla tak nemohol urobiť, pričom sa mu so súdom nepodarilo telefonicky skontaktovať. Vzhľadom na to, že autoservis nedisponoval náhradným vozidlom, a na vzdialenosť od sídla súdu nebolo v možnostiach právneho zástupcu dostať sa na pojednávanie včas. K návrhu na zrušenie rozsudku priložila žalobkyňa aj zákazkový list z autoservisu.

Okresný súd napadnutým uznesením návrhu žalobkyne vyhovel a rozsudok pre zmeškanie zrušil.

Podľa sťažovateľa dôvod uvedený v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je možné považovať za dôvodný. V tomto kontexte poukazuje sťažovateľ na to, že právny zástupca žalobkyne si predvolanie na pojednávanie v rámci úložnej lehoty neprevzal, a preto existuje dôvodná pochybnosť o tom, či právny zástupca o tomto pojednávaní vôbec vedel. Vzhľadom na čas vystavenia zákazkového listu (8.05 h) mal právny zástupca dostatok času na využitie alternatívnej dopravy (napr. cesta taxíkom cca 45 min.). Okrem tvrdeného neúspešného telefonického kontaktu so súdom právny zástupca nevyužil napr. mail, aby o svojej neúčasti súd informoval, ani sa dodatočne neospravedlnil, ihneď ako pominuli dôvody jeho neschopnosti zúčastniť sa pojednávania.

Právna veta:

- I. V súvislosti s posudzovaním ústavnosti rozhodovania okresného súdu o zrušení rozsudku pre zmeškanie podľa § 281 ods. 1 CSP ústavný súd predovšetkým konštatuje, že vymedzenie obsahu pojmu „ospravedlniteľný dôvod“ je primárne úlohou všeobecného súdu, a to vždy so zreteľom na skutkový kontext posudzovanej veci. Zákonodarcia v tomto smere cielene zvolil neurčitý právny pojem, aby so zreteľom na okolnosti toho-ktorého prípadu bolo možné jeho obsah flexibilne prispôbiť konkrétnej situácii, v ktorej sa strany sporu nachádzajú.
- II. Sťažovateľom namietaný zásah do jeho základných práv, ktorý vychádza z nesprávneho rozhodnutia okresného súdu, nevykazuje znaky excesu pri výklade procesných noriem, ktoré umožňujú zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Úvaha okresného súdu, ktorá technickú poruchu na vozidle a s tým spojené ďalšie okolnosti advokáta žalobcu podriadila pod ospravedlniteľné dôvody podľa § 281 ods. 1 CSP, nie je výkladovým excesom, ktorý by bol spôsobilý viesť k záveru, že by išlo o zjavný právny omyl pri aplikácii podústavného práva.

Právna oblasť: Civilné právo procesné, Advokácia

Právny inštitút: Civilné konanie, Zastúpenie, Správne súdnictvo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 90, § 429
162/2015 Z. z. – § 449

6. Zmena názoru súdu na to, kto nesie dôkazné bremeno a včasné nenavrnutie dôkazného prostriedku

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 377/2025 zo dňa 7. 8. 2025

Anotácia:

Porušenie svojho práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi sťažovateľa vidia v tom, že ich predchádzajúci právny zástupca súhlasil s nevykonaním znaleckého dokazovania pravosti podpisu žalobcu na kľúčových listinách, čím priamo porušil práva sťažovateľov. Okresný súd konštatoval, že dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania pravosti súkromných listín zaťažovalo sťažovateľov. Hoci sťažovatelia výslovne nenavrhlí preskúmanie pravosti podpisu žalobcu na uvedených listinách, boli informovaní, že súd procesný návrh žalobcu nevykoná z dôvodu nezloženia preddavku, a preto sa domnievali, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno, a vzhľadom na konštatovanie súdu nevideli dôvod na dopĺňanie dokazovania.

Sťažovatelia si z vlastnej iniciatívy následne dali vypracovať znalecký posudok, ktorý potvrdil pravosť podpisu žalobcu na sporných listinách. Dovolací súd sa týmto dôkazným prostriedkom nezoberal.

Právna veta:

Najvyšší súd sa vyjadril aj k námietke sťažovateľov týkajúcej sa odňatia im možnosti navrhnúť v konaní znalecké dokazovanie, k čomu nepristúpili v dôsledku zmeny názoru okresného súdu (avšak neurobili tak ani v odvolacom konaní, pozn.) na to, ktorú stranu v konaní treba považovať za zaťažujúce dôkazným bremenom, čo sa týka preukázania pravosti označených súkromných listín. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôraznil predovšetkým procesnú zodpovednosť každej procesnej strany navrhovať v konaní dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, a to s následkom neúspechu v konaní, ak tak neučiní. Nie je povinnosťou súdu poučovať strany o tom, že ich zaťažuje dôkazné bremeno a aké dôkazy majú v konaní navrhnúť, a preto zmena právneho názoru okresného súdu počas konania nemohla viesť k odňatiu ich práva dokázať pravosť nimi predložených listín, a teda aj zaplatenie kúpnej ceny, ktorú mohli preukázať formou návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania či predložením súkromného znaleckého posudku, čo neučinili (resp. urobili tak až spolu s dovolaním). Zo samotnej skutočnosti, že okresný súd upustil od vykonania znaleckého dokazovania pôvodne navrhnutého žalobcom pre nezaplatenie preddavku na jeho vykonanie, nemohli sťažovatelia vyvodzovať neexistenciu vlastnej dôkaznej povinnosti o takej podstatnej skutočnosti, ktorá bola spôsobilá zvrátiť výsledok sporu.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Dokazovanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – čl. 15, § 149, § 153, § 154, § 191

7. Obťažujúca komunikácia zo strany polície môže byť nesprávnym úradným postupom

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 228/2025 zo dňa 10. 4. 2025

Anotácia:

Ťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia ústavných práv postupom polície a prokuratúry v konaní o trestnom oznámení.

Ťažovateľka je toho názoru, že má postavenie podozrivej osoby, z čoho vyplývajú jej procesné práva, ktoré neboli rešpektované nesprávnym úradným postupom ORPZ, čo viedlo k porušeniu jej ústavných práv.

Právna veta:

- I. Obťažujúcou komunikáciou zo strany ORPZ mohlo dôjsť k nesprávnemu výkonu verejnej moci zo strany štátu. Podstatou ústavnoprávnej námietky ťažovateľky je preto aj podľa jej argumentácie nesprávny úradný postup ORPZ, ktorý možno podriadiť pod § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu.
- II. Ťažovateľkou tvrdené porušenie ústavných práv možno v podústavnom práve podriadiť pod nesprávny úradný postup podľa zákona o zodpovednosti štátu. Pre tento tvrdený nesprávny úradný postup ORPZ si ťažovateľka môže uplatniť svoj nárok, ktorého súčasťou môže byť aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

Právna oblasť: Občianske právo, Náhrada škody

Právny inštitút: Zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym postupom

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 514/2003 Z. z. – § 9, § 15
301/2005 Z. z. – § 33b, § 210

8. K neodkladnému opatreniu spočívajúcemu v zákaze nakladať s vecou v súvislosti s konaním o nahradenie prejavu vôle z titulu zmluvy o zmluve budúcej

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 388/2025 zo dňa 17. 7. 2025

Anotácia:

Ťažovatelia boli v konaní pred všeobecnými súdmi v postavení žalovaných v konaní o nahradenie prejavu vôle uzatvoriť ako predávajúci kúpnu zmluvu, predmetom ktorej je pozemok, a o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd ťažovateľom zakáže s pozemkom nakladať. Žalobcovia návrh na vydanie neodkladného opatrenia odôvodnili tým, že existuje dôvodná obava, že kúpna zmluva, predmetom ktorej je pozemok, nebude v zmysle zmluvy o budúcej zmluve uzatvorená. Ako jediná možnosť ako dosiahnuť splnenie záväzku ťažovateľov zo zmluvy o budúcej zmluve sa javí nahradenie prejavu vôle v zmysle § 50a ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to vrátane podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia k nevyhnutnej dočasnej úprave pomerov medzi stranami sporu. Podľa žalobcov, ak ťažovatelia predajú alebo zaťažia v nasledujúcom období predmetný pozemok v rozpore so zmluvou o budúcej zmluve, žalobcovia nebudú mať možnosť úspešne sa súdnou cestou domôcť nahradenia prejavu vôle v zmysle § 50a ods. 2 OZ, teda hrozia nenapraviteľné následky. Podľa žalobcov nariadenie neodkladného opatrenia by pre ťažovateľov nepredstavovalo neprímeraný zásah do ich vlastníckych práv, pretože sú zmluvne viazaní už prejavenu vôľou na predaj daného pozemku žalobcom.

Právna veta:

Vo vzťahu k námietke, že nie sú splnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, najmä naliehavosť a nedostatok proporcionality, ústavný súd uvádza, že tieto predpoklady boli splnené, čo krajský súd aj dostatočne odôvodnil. Krajský súd z mailovej komunikácie a z nekonania ťažovateľov pri uzatváraní kúpnej zmluvy správne uzavrel, že ťažovatelia kúpnu zmluvu uzavrieť nechcú a táto úvaha nevybočuje z logického posúdenia skutkových okolností. Preto krajský súd správne vyhodnotil potrebu bezodkladnej úpravy, pretože po prípadnom prevode pozemku tretej osobe by sa žalobcovia úspešne nemohli domáhať nahradenia prejavu vôle. Krajský súd z listinných dôkazov považoval takisto za osvedčený záväzkový vzťah medzi žalobcami a ťažovateľmi, predmetom ktorého bol záväzok ťažovateľov do určitej lehoty previesť pozemok žalobcom s tým, že k podpisu kúpnej zmluvy nedošlo, čo nerozporovali ani ťažovatelia. Krajský súd správne uviedol, že nie je relevantné preukazovať úmysel, či ťažovatelia chceli, alebo nechceli previesť pozemok tretej osobe, podstatné bolo to, že pozemok na žalobcov nepreviedli, čo samo osebe postačuje na osvedčenie potreby neodkladnej úpravy pomerov, najmä s ohľadom na druh žaloby vo veci samej (nahradenie prejavu vôle). Krajský súd sa vyjadril aj k skúmaniu proporcionality, pretože v kontexte tohto neodkladného opatrenia, ktorým sa uložil ťažovateľom zákaz nakladať s pozemkom, nie je vo vzťahu ku konaniu vo veci samej neproporcionálne, pretože k tomuto (nepreviesť tretej osobe) sa zaviazali v zmluve o budúcej zmluve aj samotní ťažovatelia. Takisto krajský súd uviedol, že žalobcovia sa vo veci samej domáhajú prevodu pozemku do ich vlastníctva, a preto ak nie je úmyslom ťažovateľov previesť pozemok tretej osobe, čo sami teraz deklarujú (že taký úmysel nemajú), naozaj treba prisvedčiť argumentácii krajského súdu, že neodkladné opatrenie ich nemôže neprímerane (neproporcionálne) obmedziť.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Civilné konanie, Neodkladné opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 324, § 325 ods. 2 písm. d)
40/1964 Zb. – § 50a, § 123, § 124

9. **Názor, že účastníkmi konania o zabezpečovacom opatrení, ktoré sa týka majetku v BSM, nemusia byť obaja manželia, je ústavne akceptovateľný**

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 345/2025 zo dňa 17. 6. 2025

Anotácia:

Žalovaná bola toho názoru, že nie je možné zriadiť zabezpečovacie opatrenie na majetku, ktorý patrí to BSM, ak je dlžníkom iba jeden z manželov.

Právna veta:

- I. Ústavný súd argumentáciu sťažovateľa, že mal byť účastníkom konaní o nariadení zabezpečovacieho opatrenia vo vzťahu k nehnuteľnostiam patriacim do BSM, nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ich ústavnú udržateľnosť.
- II. Ústavný súd sa oboznámil aj s rozhodnutiami iných odvolacích súdov, na ktoré poukázal sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, a zistil, že zaujali odlišné právne názory. Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojich rozhodnutiach judikoval, že stranou sporu musia byť obaja manželia, v opačnom prípade (ak teda žalobca vo svojom návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia neoznačil oboch manželov) táto skutočnosť je sama osebe dôvodom na zamietnutie takéhoto návrhu. Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí dokonca judikoval, že ak sú nehnuteľnosti v BSM, nie je možné využiť zabezpečovacie opatrenie, keďže toto môže smerovať len proti veciam vo vlastníctve dlžníka (v tomto prípade prichádza do úvahy nariadenie neodkladného opatrenia).
- III. V tejto súvislosti ústavný súd ale uvádza, že ak sa v rozhodovacej praxi všeobecných súdov vyskytnú rozhodnutia, ktoré v tej istej, prípadne analogickej právnej otázke zaujmú odlišné právne názory, ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Civilné konanie, spoluvlastníctvo, Zabezpečovacie opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 343
40/1964 Zb. – § 147

10. **Otázka posúdenia tvrdenia o „hrubom ohýbaní práva“ súdom ako hrubo urážlivého a sankcionovateľného poriadkovou pokutou**

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 49/2025 zo dňa 26. 3. 2025

Anotácia:

Sťažovateľka sa ako notárka žalobou proti žalovanej obchodnej spoločnosti domáhala zaplatenia odmeny za úkony notárskej činnosti. Okresný súd uznesením konanie zastavil pre nedostatok právomoci, keďže žalobou uplatnený nárok vznikol pri výkone verejnej moci sťažovateľky, a preto ide o verejnoprávny vzťah, na prerokovanie ktorého civilný súd nemá právomoc. K tomu, že zastavením konania bude sťažovateľke odňatá možnosť uplatniť si nárok, okresný súd uviedol, že o tento nárok sa sťažovateľka pripravila sama, keď od osoby, v prospech ktorej notársku činnosť vykonávala, nežiadala zaplatiť odmenu pri realizácii jednotlivých úkonov.

Proti tomu sa sťažovateľka odvolala. Nesúhlasila s nedostatkom právomoci civilného súdu. Tvrdila, že nároky notárov na zaplatenie odmeny sú bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti civilných súdov. Uviedla, že „ustanovenia zákona uvádzané súdom a ich výklad súdom sa nedá vyhodnotiť inak ako hrubé ohýbanie práva v neprospech žalobkyne“.

Za tento výrok súd uložil sťažovateľke poriadkovú pokutu, čo odôvodnil tým, že tento výrok je nedôstojná explicitná invektíva bez akéhokoľvek, čo i len zdanlivého vecného základu, keďže ním sťažovateľka bez podkladov obvinila sudcu zo spáchania trestného činu ohýbania práva len pre nespokojnosť s rozhodnutím.

Právna veta:

- I. Nemožno súhlasiť s mestským súdom, že sporným výrokom sťažovateľka obvinila sudcu z trestného činu ohýbania práva. Takýto záver nevyplýva zo znenia sporného výroku, keď sťažovateľka za hrubé ohnutie práva označila výklad ustanovení aplikovaných mestským súdom.
- II. Možno dospieť k záveru, že u mestského súdu pri posúdení toho, či bol sporný výrok hrubo urážlivý, prevýšil vnútorný subjektívny pocit osoby, ktorej bol výrok určený, nad tým, či ho objektívne možno považovať za hrubo urážlivý. Nemožno súhlasiť s mestským súdom, že sporný výrok znižuje dôstojnosť súdneho konania, aj keď treba zdôrazniť, že v okolnostiach veci sťažovateľky presahuje rámec zdvorilej komunikácie. Sťažovateľka sa mohla zdržať pomenovania odklonu od rozhodovacej praxe ohnutím práva, aj keď v hovorovej reči zaužívaným pojmom, no v súčasnosti už pojmom označovaným ako trestný čin.
- III. Sporný výrok možno objektívne vnímať ako hyperbolizáciu právneho názoru sťažovateľky, že mestský súd vybočil z podľa nej bežnej rozhodovacej činnosti. V okolnostiach veci sťažovateľky je uloženie pokuty za sporný výrok vyjadrený len raz a v opravnom prostriedku, ktorý nie je objektívne vnímateľný ako hrubo urážlivý, zjavným právnym omylom. Tým došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Civilné konanie, Poriadková pokuta

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 102 ods. 1 písm. e)
300/2005 Z. z. – § 326a

11. K podmienke povinného zastúpenia advokátom, ak stranu/účastníka všetci oslovení advokáti odmietli

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 319/2025 zo dňa 28. 5. 2025

Anotácia:

Právne nezastúpená sťažovateľka uviedla, že požiadala o zastupovanie Slovenskú advokátsku komoru, Centrum právnej pomoci, ombudsmana aj cca 5 konkrétnych advokátov, no neúspešne. Podľa nej ak zákonodarca a súdy z poskytnutia právnej pomoci paušálne vylúčia žiadateľov, ktorí sa nemôžu domôcť právnej pomoci z iných dôvodov ako z dôvodu nedostatočných majetkových pomerov, porušujú tým právo na prístup k súdu a na právnu pomoc. Najvyšší správny súd podľa sťažovateľky pristúpil k vybaveniu jej kasačnej sťažnosti formalisticky, čím zasiahol do jej práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

Právna veta:

- I. Ak sťažovateľ v kasačnom konaní nie je právne zastúpený, pričom nejde o žiadnu z výnimiek, potom kasačný súd podanú sťažnosť nepreskúma, ale ju odmietne.
- II. Ústavný súd rozumie rozhorčeniu sťažovateľky, ktorá sa zjavne snažila, aby právne zastúpená bola, avšak (a) Slovenská advokátska komora ju odmietla (treba konštatovať, že naozaj nedisponuje potrebnou právomocou, aby právneho zástupcu sťažovateľke ustanovila), a (b) Centrum právnej pomoci jej advokáta neustanovilo, keďže sama tvrdí, že nie je nemajetná („iba“ nevedela zohnať advokáta, ktorý by ju chcel zastupovať). V tomto smere však jediné, čo by mohol ústavný súd odporučiť, je oslovenie ďalších právnych zástupcov (ak to bude v budúcnosti potrebné), prípadne prehodnotiť, z akého dôvodu k odmietnutiu právneho zastupovania došlo.

Právna oblasť: Civilné právo procesné, Advokácia

Právny inštitút: Civilné konanie, Zastúpenie, Správne súdnictvo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 90, § 429
162/2015 Z. z. – § 449

12. Vyčiarknutie zo zoznamu advokátov a otázka zániku plnomocenstva; materiálna stránka doručovania

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 48/2025 zo dňa 29. 4. 2025

Anotácia:

Predmetom ústavného prieskumu je kasačné rozhodnutie dovolacieho súdu. Nosná argumentácia sťažovateľa sa týka výlučne posudzovania splnenia objektívnych podmienok prípustnosti dovolania (včasnosť) v kontexte doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu. Sťažovateľ namietal, že najvyšší súd neskúmal materiálne prvky doručovania, teda či žalobkyňa mala reálnu možnosť sa s rozsudkom oboznámiť. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že rozsudok odvolacieho súdu sa určite musel dostať do právnej sféry zúčastnenej osoby (žalobkyne), ktorá sa s ním oboznámila a podaním dovolania poverila nového právneho zástupcu, ktorý aj dovolanie podal.

Právna veta:

- I. Treba poukázať na jednoznačnú formuláciu dovolania, kde sám dovolateľ uvádza, že podáva dovolanie proti odvolaciemu rozhodnutiu, ktoré bolo „doručené dňa 15. júla 2019, pričom dvojmesačná lehota na podanie dovolania uplynie dňom 16. septembra 2019“.
- II. Práve uvedené tvrdenie zúčastnenej osoby, ktoré uviedla ako dovolateľ v dovolaní pri odôvodnení včasnosti podania, je smerodajné pri posudzovaní materiálnej stránky doručenia.
- III. Najvyšší súd materiálnu stránku neskúmal a svoje odôvodnenie včasnosti založil výlučne na právnom odôvodnení toho, že vyčiarknutím zo zoznamu advokátov plnomocenstvo zaniká.
- IV. V uvedenom smere dotvoril ďalší dôvod zániku plnomocenstva, ktorý zo zákona nevyplýva a nevyplýva ani z osobitného predpisu (ako v iných prípadoch napr. podľa § 52 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), pričom sa nevysporiadal s osobitným predpisom v tejto oblasti, a to s § 17 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý s vyčiarknutím zo zoznamu advokátov nespája zánik plnomocenstva udelený vyčiarknutému advokátovi, ale hovorí o prechode práv a povinností na zástupcu. Pri vyčiarknutí zo zoznamu advokátov takémuto advokátovi vyplývajú vo vzťahu ku klientom určité povinnosti, a to práve v súvislosti so zabezpečením ochrany ich klientov. Ak advokát tieto povinnosti voči klientom nespĺnil a ani tieto skutočnosti neoznámil súdu, nemôže byť porušenie týchto povinností na ťarchu protistrany, ktorá z takéhoto nekonania advokáta nemôže na rozdiel od klienta advokáta vyvodzovať ani zodpovednostné nároky. Len strata statusu advokáta, ktorý vykonáva advokáciu samostatne, neznamená aj zánik plnomocenstva, ak fyzická osoba ako subjekt práva stále existuje.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Civilné konanie, Zastúpenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 92, § 110
586/2003 Z. z. – § 17

13. K neúčinnosti kasačnej sťažnosti najskôr podanej na NSS elektronicky bez autorizácie a v lehote 10 dní doplnenej v listinnej forme na správnom súde

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 450/2025 zo dňa 26. 8. 2025

Anotácia:

Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) oznámením o neprihliadaní na elektronické podanie sťažovateľa – kasačnú sťažnosť proti uzneseniu správneho súdu, ktorým bolo prerušené konanie o preskúmanie rozhodnutia a postupu Centra právnej pomoci.

Sťažovateľ argumentuje, že najvyšší správny súd nesprávne posúdil spôsob doručenia kasačnej sťažnosti, keď jeho podanie vyhodnotil ako elektronické bez zaručeného elektronického podpisu, ktoré nebolo doplnené v zákonom stanovenej desaťdňovej lehote v listinnej podobe ani v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov napriek tomu, že sťažovateľ osobne doplnil kasačnú sťažnosť v listinnej podobe na správnom súde v lehote.

Právna veta:

- I. Sťažovateľ argumentuje, že najvyšší správny súd nesprávne posúdil spôsob doručenia kasačnej sťažnosti, keď jeho podanie vyhodnotil ako elektronické bez zaručeného elektronického podpisu, ktoré nebolo doplnené v zákonom stanovenej desaťdňovej lehote v listinnej podobe ani v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu zákona č. 305/2013 Z. z., o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov napriek tomu, že sťažovateľ osobne doplnil kasačnú sťažnosť v listinnej podobe na správnom súde 9. apríla 2025, teda v lehote.
- II. Z formulácie § 56 ods. 2 SSP je zrejmé, že v lehote 10 dní musí byť podanie vo veci samej súdu doručené, ide teda o tzv. hmotnoprávnu lehotu, pred ktorej uplynutím sa podanie musí reálne nachádzať na súde, ktorému je adresované.
- III. Na uvedenom právnom závere nič nemení ani skutočnosť, že v zmysle § 444 ods. 2 SSP je lehota na podanie kasačnej sťažnosti zachovaná aj vtedy, ak bola v zákonom ustanovenej lehote podaná na kasačnom súde. V danom prípade kasačný súd zašle kasačnú sťažnosť súdu prvej inštancie, proti ktorého rozhodnutiu kasačná sťažnosť smeruje. Uvedený postup kasačného súdu predpokladá, že išlo o právne účinné podanie (kasačnú sťažnosť), teda nie o prípad popísaný v predchádzajúcom odseku.
- IV. Najvyšší správny súd nazeral na splnenie formálnych požiadaviek kladených na podanú kasačnú sťažnosť ako na podanie vo veci samej v súlade s aplikovanými právnymi predpismi, pričom ústavný súd nevidí v takto vykonanom výklade žiadne ústavnoprávne vybočenie.

Právna oblasť: Správne právo, Občianske právo, Súdne preskúmanie rozhodnutí

Právny inštitút: Správne súdnictvo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 162/2015 Z. z. – § 56 ods. 2, § 444 ods. 2

14. Samotné uznesenie o výške náhrady trov konania ako spôsobilý exekučný titul

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 219/2025 zo dňa 27. 3. 2025

Anotácia:

Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne rozhodnutím okresného súdu.

Proti sťažovateľke ako povinnej sa na okresnom súde vedie exekučné konanie pre vymoženie sumy 2 252,53 eur predstavujúcej výšku trov konania, a to na základe exekučného titulu – právoplatného a vykonateľného uznesenia okresného v spojení s uznesením krajského súdu.

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že napadnuté uznesenie je nesprávne a nezákonné. Podľa jej názoru bolo exekučné konanie vedené na základe nesprávneho exekučného titulu.

Právna veta:

- I. Ako exekučný titul nebol označený ani priložený rozsudok vo veci samej (vrátane rozhodnutia o trovách odvolacieho konania), ale len uznesenie o výške náhrady trov konania.
- II. Predložené rozhodnutie obsahuje presnú individualizáciu osoby oprávnenej, povinnej, výšku uloženej povinnosti a lehotu na dobrovoľnú úhradu, a teda je spôsobilým exekučným titulom, na podklade ktorého možno viesť exekúciu.
- III. Záveru, že v prípade exekučného titulu ide o samostatné rozhodnutie súdu o výške trov konania, ktoré postačuje pre vedenie exekúcie, niet z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť.

Právna oblasť: Občianske právo, Exekúcie, výkon rozhodnutí

Právny inštitút: Exekúcia, Exekučný titul

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 233/1995 Z. z. – § 45

15. K odvolaniu potenciálneho dediča proti uzneseniu o zastavení konania o určenie vlastníctva, ak bolo dedičské konanie zastavené pre nedostatok majetku

Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 144/2025 zo dňa 11. 3. 2025

Anotácia:

Sťažovateľka je dcérou pôvodnej žalobkyne v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Pôvodná žalobkyňa v priebehu konania zomrela. Dedičské konanie vedené okresným súdom bolo zastavené uznesením a právoplatne skončené z dôvodu, že poručiiteľka nezanechala žiaden majetok. Sťažovateľka prichádza do úvahy ako jedna zo zákonných dedičov, aj ako jediná závetná dedička.

Právny zástupca sťažovateľky navrhol pokračovanie v konaní so sťažovateľkou ako s dedičkou zomrelej žalobkyne. Okresný súd vyjadrením oznámil sťažovateľke, že právne nástupníctvo po žalobkyňi je toho času sporné, pretože by sa dedičkou mohla stať aj žalovaná, a preto považuje otázku okruhu dedičov riešenú v súvisiacom dedičskom konaní za podstatnú pre ďalšie konanie a je potrebné vyčkáť do právoplatného rozhodnutia v dedičskej veci.

Právna veta:

- I. Možnosť sťažovateľky podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o zastavení konania odvolanie a jej argumentácia o odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku nesprávnej aplikácie § 63 ods. 2 CSP sú neoddeliteľne prepojené. Prípadný záver o tom, že okresný súd mal so sťažovateľkou pokračovať v predmetnom civilnom konaní, vedie k záveru o možnosti podať proti napadnutému uzneseniu odvolanie. Naopak, ak sťažovateľku nemožno považovať za právneho nástupcu pôvodnej žalobkyne, odvolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nemala k dispozícii, čo zároveň znamená ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu okresného súdu vedúcu k odmietnutiu jej ústavnej sťažnosti.
- II. Ústavný súd na tomto mieste pripomína okolnosti prerokúvanej veci. Pôvodná žalobkyňa po podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na okresnom súde zomrela. Okresný súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania o dedičstve po poručiiteľke, ktoré bolo napokon zastavené, keďže poručiiteľka nezanechala žiadny majetok. Uvedené viedlo k zastaveniu civilného konania napadnutým uznesením okresného súdu.
- III. Uvedené dáva podľa ústavného súdu dostatočný podklad na záver, že sťažovateľka mala proti napadnutému uzneseniu okresného súdu k dispozícii (riadny) opravný prostriedok, ktorým sa mohla domáhať ochrany svojich v tejto ústavnej sťažnosti označených práv.
- IV. Zo záveru, že postavenie dedičom vyplýva z hmotnoprávnych ustanovení a k prechodu práv dochádza momentom smrti žalovaného (5Cdo/209/2021), ako aj vychádzajúc z § 63 CSP, ktorý na rozdiel od § 80 CSP nevyžaduje, resp. neráta s procesnou aktivitou právneho nástupcu strany sporu, možno vyvodiť, že možnosti podať odvolanie by nemala brániť absencia uznesenia o pokračovaní v konaní. V prípade vydania uznesenia o pokračovaní by okresný súd nevydal uznesenie o zastavení konania, čo vylučuje samotnú úvahu o možnosti podať proti nemu odvolanie.

Právna oblasť: Občianske právo, Civilné procesné právo

Právny inštitút: Dedenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 63, § 386 písm. b)
314/2018 Z. z. – § 55 písm. d), § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 2